

bénítóan szűk korlátai okozták. A szerkesztő, aki az elsők között használta hazánkban évekkal ezelőtt az egyik nagyobb jogtudományi könyvtárunk rendezésénél ezt a rendszert, bizonyára a nemzetközi bibliografiai egységet tartotta szem előtt, mikor e mű beosztásánál is azt vette alapul. Szeretnénk azonban tudni, hogy valóban nemzetközinek érzi-e a szerkesztő a brüsszeli intézetnek kisebb-nagyobb részletekben már csaknem mindenütt módosítani kényszerült DEWEY rendszerét és nincsen-e meggyőződve maga is arról, hogy a decimális alapelv hasonlíthatatlan előnyeit a tudományok logikusabb beosztásával és a magyar viszonyoknak megfelelőbb alkalmazásával célszerűbben is lehetne kihasználni. Azt hisszük, hogy képzelt nemzetközi előnyök helyett nemzeti tudományos céljaink elérésének közvetlenebb útját kellene inkább keresnünk.

E megjegyzés azonban jobbra csak a következő kiadványokat tartotta szem előtt és nem érinti a jelen munka iránti komoly elismerést. Mert hogy egy ilyen kiadvány nem jelenhetik meg apróbb tévedések, sajtóhibák, névelírások, kihagyások nélkül, azzal mindenkinek tisztában kell lennie. Különösen akkor, ha, mint jelen esetben is, a kiadvány első kötete tulajdonképpen egy új intézmény segédmunkaerőinek betanulását jelenti. Reméljük, hogy a további kötetek rendszeren fognak következni utána és pedig mindenkor legkésőbb a feldolgozott évet követő év végéig. Ha az előbb említett megjegyzések értelmében szakcsoportosításuk is áttekinthetőbb, logikusabb lehetne, hasznavehetőségük bizonyára sokban növekednék.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

A Fővárosi Nyilvános Könyvtár Értesítője. 1923—1925, új évfolyam 3—5. kötet. Budapest, 1925—1926. Székesfővárosi háziyomda. (59; 85 + 17 m; 126.)

Szomorú aktualitást kölcsönöz a Fővárosi Könyvtár három évi beszámolójának, hogy a belőlük kicsillanó lendületes irányú fejlődésnek szervezője, lelke, dr. KREMMER Dezső, a Fővárosi Könyvtár igazgatója, nincs többé. Rokonszenves egyénisége sokunknak fog még soká hiányozni, hiszen talán épen ennek köszönhette maga is, hogy intézete számára oly nagy előnyöket tudott kivívni, melyeket az ő helyén az utóbbi évek sivár gazdasági viszonyai közepette más aligha tudott volna elérni. Legnagyobb állami könyvtáraink megbénító anyagi gondok közt vegetálni is alig voltak képesek, mikor KREMMER Dezső hosszas fáradozásokkal a fővárosnak nem a legáldozatkészebb tanácsánál ki tudta eszközölni, hogy a könyvtár évi kiadásait

1922-ben	2,584.519 K	azaz	8.956	arany K
1923-ban	22,376.000 K	«	10.345	« «
1924-ben	447,571.000 K	«	41.600	« «
1925-ben	7.384,520.000 K	«	473.340	« «-ra ¹ emelhetette,

mely összegekhez a könyvtár saját bevételeiből (könyvtárhasználat, kölcsön- és intésdíjakból) 1922-ben 306.570, 1923-ban 4.105,175, 1924-ben 41,140.609, és 1925-ben 154.068,400 koronával járult hozzá. Oly eredmények ezek, melyekből világosan kitűnik, hogy a könyvtár növekvő anyagi befektetéseit a használat fellendülése arányosan kamatoztatta.

Nem kevésbé érdekes a könyvanyag gyarapodásának mérlege is :

1922-ben a könyvtár központja és 8 fiókja	20.763	kötettel
1923-ban « « « « «	11.082	« ²
1924-ben « « « 10 «	11.602	«
1925-ben « « « « «	24.815	«

gyarapodott, mely összegből alig 4⁰/₀ esik az ajándékokra, csere- és kötelezpéldányokra. A könyvkötési kiadások ez idő alatt 804.600 koronáról 435,540.000 koronára emelkedtek. A gyarapodás nagyobb nevezetességei dr. JESZENSZKY István budapesti gyűjteményének és a Népszínházi Bizottmány színészet- és zenetörténeti könyvtárának megszerzése, melyek mellett — tekintettel a főváros jubileumi ünnepeire is — a törzsgyűjtemény budapesti vonatkozású része is hatalmasat fejlődött. A könyvtár fontosabb gyarapodásának részletes bibliográfiáját egyébként a jelentés három kötete hosszasan közli is.

A könyvtár használati statisztikája, melyet a jelentés különös szeretettel részletez, igen figyelemreméltó.

1923-ban 15.618 kölcsönző összesen	307.808	kötetet
1924-ben 16.442 « «	325.704	«
1925-ben 13.964 « «	405.667	« használt,

mely számokból a központra 40, illetőleg 13⁰/₀ jut. A szépirodalmi művek használatának arányszáma 60⁰/₀ a tudományos művek 40⁰/₀-ával szemben. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy a fiókok használatának túlnyomó része is a középosztályból kerül ki. A tíz fiókkönyvtár berendezéséről az 1924. évi jelentés figyelemreméltó fényképfelvételeket közöl.

¹ A könyvtár 1912 évi összes kiadásai 142.281 arany koronát tettek ki.

² A feltűnő különbséget a német könyvek aránytalan megrághatása okozta.

A Könyvtár szervezeti szabályzata az elmúlt évben végleges megállapítást nyert, mellyel KREMMER Dezső a jövő fejlődésnek is megjelölte szabatos útját. Fáradságos munkával tette virágzóvá intézetét s ha a sors kegyetlensége nem engedte is meg neki, hogy a főváros könyvtárát a már utolsó szegig megtervezett s a Sándor-térre szánt hatalmas könyvtárpalotában helyezhesse el, a magyar könyvtárosok tudatában kétségtelenül maradandó, sőt példamutató emléket hagyott maga után.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Grafikai művészetek könyvtára. 3—4. kötet. Budapest, 1926. Világosság ny. (143+20 mell. és 135+18 mell.)

NOVÁK László szerkesztésében e hasznos szakkönyvtárnak újabb két kötete jelent meg, mindkettő egyedülálló még az eddigi szakirodalmunkban. A harmadik kötet a *betűművészettel* foglalkozik, folytatva a sorozat második kötetében eddig összefoglaltakat. A betűk formanyelvét az íróeszközök különféleségével indokolja meg és érdekesen vezet végig a betűvetésnek, betűtervezésnek az újabb időkben kialakult sokféle változatán. A negyedik kötet a *grafikai rajz és metszés* munkaterén ad útbaigazítást, külön foglalkozva a mértani szerkesztésekkel, szabadkézi rajzolással, ornamentális és figurális tervezésekkel, diszitőfestéssel, grafikus felvázolással és végül a grafikában használatos metszsmódokkal. Különösen érdekesen van ismertetve OSTWALD új formatani rendszere. A csinos kiállítású köteteket részletes index egészíti ki, mely azonban nem pótolja a nagyon is hiányzó tartalomjegyzéket.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Magyar Irodalmi Lexikon. *Fóris Miklós és dr. Tóth András közreműködésével szerkesztette Ványi Ferenc. Átnézték dr. Dézsi Lajos és dr. Pintér Jenő.* Budapest, 1926. A «Studium» kiadása. (VIII+864+8 mell.)

SZINYEI úttörőnek tekinthető 14 kötetes nagy lexikális műve, a *Magyar írók élete és munkái*, melynek első kötete 1891-ben, utolsója pedig 1914-ben jelent meg, nagy feladatát általánosabb irodalmi célok helyett egyedül a magyar írók életrajzi bibliographiájára korlátozta és egyébként is sokkal monumentálisabb, mintsem akár a dr. GULYÁS Pál szerkesztésében folytatólagosan megindult részletes *Magyar Életrajzi Lexikon* köteteivel is nyomon követhetné a magyar irodalom újabb eseményeit, közölhetné újabb megállapításait. Ha elgondoljuk, hogy 1891 óta hány újabb író, mennyi régebbi adat vált ismertté, bizvást számítha-